

Asia: VN/35314/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi siviilipalveluslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto lakiluonnoksesta siviilipalveluslain muuttamiseksi

Pohjois-Savon pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto lakiesityksestä siviilipalveluslain muuttamiseksi.

Pelastuslaitos pitää lakiluonnosta tarkoituksenmukaisena ja katsoo sen tukevan viranomaisten varautumisen ja valmiuden kehittämistä. Siviilipalveluksen aiempaa tiiviimpi kytkeminen osaksi kokonaisturvallisuuden eri tehtäviä on perusteltua nykyisessä turvallisuusympäristössä.

Keskeiset huomiot

Lainsäädäntöuudistus mahdollistaisi siviilipalveluksen nykyistä vaikuttavamman hyödyntämisen viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamisessa poikkeuksellisissa tilanteissa. Erityisesti väestönsuojeluun liittyvissä tehtävissä uudistuksen määrittelemät toimintamallit loisivat edellytykset lisäresurssien käyttöönotolle. Siviilipalvelusrekisteriin rekisteröidyt noin 70 000 siviilipalvelusvelvollista muodostavat merkittävän, tällä hetkellä osin hyödyntämättömän resurssipotentialin.

Siviilipalvelusvelvollisten käyttäminen poikkeuksellisissa tilanteissa tukisi pelastuslaitoksen varautumista ja lisäisi resurssien joustavaa kohdentamista. Soveltuvia tehtäviä voisivat olla muun muassa pelastuslaitoksen toimintaa tukevat huolto- ja tukitehtävät sekä evakuoiteihin liittyvät järjestelyt.

Pelastuslaitos kannattaa esitettyä 5–8 viikon mittaista koulutusjaksoa, joka on nykyistä neljän viikon koulutusta pidempi. Erityisesti esitetty kahdeksan viikon koulutus väestönsuojelutehtäviin on perusteltu ja mahdollistaa tehtävien edellyttämän osaamisen riittävän syvällisen omaksumisen. Lisäksi säännöllisesti toteutettavat kertauskoulutukset ovat tarpeellisia osaamisen ajantasaisuuden

ja toimintavalmiuden varmistamiseksi. Positiivisena nähdään myös mahdollisuus kytkeä palvelus ja kertauspalvelus osaksi valmiusharjoituksiin osallistumista.

Siviilipalvelusvelvollista koskeva vaitiolovelvollisuus tukee viranomaistoiminnan luotettavuutta ja mahdollistaa henkilöiden sijoittamisen myös sellaisiin väestönsuojelutehtäviin, joissa käsitellään salassa pidettävää tietoa.

Pelastuslaitos kannattaa ehdotettua uutta rajoitusta, jonka mukaan työpalvelumääräystä ei saisi antaa henkilölle, joka on etukäteen varattu väestönsuojelutehtäviin. Rajoitus on tarpeellinen väestönsuojelun kriittisten henkilöresurssien turvaamiseksi.

Lisäksi pelastuslaitos esittää tarkennettavaksi lakiluonnoksen kohtaa 10 a § Velvollisuus huomioida siviilipalvelus valmiussuunnittelussa. Pykälässä tulisi velvoittaa siinä mainitut organisaatiot huomioimaan siviilipalvelusvelvollisten hyödyntäminen osana omaa valmiussuunnittelua sekä ilmoittamaan määritellyt tarpeet Siviilipalveluskeskukselle. Ilmoitettujen tarpeiden perusteella Siviilipalveluskeskus valmistelisi tarvittavat määräykset. Tämä tarkennus säilyttäisi organisaatioiden vastuun ja vapauden omassa valmiussuunnittelussaan, mutta edistäisi siviilipalvelusvelvollisten systemaattisempaa ja ennakoitavampaa hyödyntämistä.

Yhteenveto

Lakiluonnos parantaa kokonaisturvallisuutta ja tukee viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamista poikkeuksellisissa tilanteissa, erityisesti varautumisen näkökulmasta. Pohjois-Savon pelastuslaitos kannattaa lakiesityksen hyväksymistä edellä esitetyn huomioon.

Koponen Jukka
Pohjois-Savon hyvinvointialue

Haataja Antti
Pohjois-Savon hyvinvointialue